

Predmet C-469/19**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

19. lipnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

14. svibnja 2019.

Podnositelj zahtjeva i žalitelj:

All in One Star Ltd

Predmet glavnog postupka

Žalba protiv odluke kojom se odbija upis podružnice trgovačkog društva registriranog u Ujedinjenoj Kraljevini u njemački trgovački registar, koja se temelji na tome da se prilikom prijavljivanja podružnice u trgovački registar nije naveo iznos temeljnog kapitala društva te nije dostavljena izjava u pogledu obaviještenosti o neograničenoj obvezi dostavljanja informacija sudu u skladu s njemačkim nacionalnim pravom.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Predmet: tumačenje članka 30. Direktive (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o određenim aspektima prava društava te članaka 49. i 54. UFEU-a

Pravna osnova: članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Protivi li se članku 30. Direktive (EU) 2017/1132 nacionalni propis u skladu s kojim je za upis u trgovački registar podružnice društva s ograničenom

odgovornošću koje ima sjedište u drugoj državi članici potrebno navesti iznos temeljnog kapitala ili usporedive neto sadašnje vrijednosti?

2. a) Protivi li se članku 30. Direktive (EU) 2017/1132 nacionalni propis u skladu s kojim direktor društva prilikom podnošenja prijave za upis u trgovački registar podružnice društva s ograničenom odgovornošću koje ima sjedište u drugoj državi članici treba podnijeti izjavu da u nacionalnom pravu ne postoji nikakva prepreka za njegovo imenovanje, u obliku sudske ili administrativne zabrane obavljanja zanimanja ili gospodarske djelatnosti koja potpuno ili djelomično odgovara djelatnosti trgovačkog društva, ili u obliku pravomoćne osuđujuće presude za određena kaznena djela te ga je u tom pogledu javni bilježnik, osoba sličnog zanimanja u području pravnog savjetovanja ili konzularni službenik obavijestio da ima neograničenu obvezu dostavljanja informacija sudu?

b) U slučaju negativnog odgovora na pitanje 2.a:

Protivi li se člancima 49. i 54. UFEU-a nacionalni propis u skladu s kojim direktor društva prilikom podnošenja prijave za upis u trgovački registar podružnice društva s ograničenom odgovornošću koje ima sjedište u drugoj državi članici treba podnijeti takvu izjavu?

Navedeno zakonodavstvo Unije i sudska praksa Unije

UFEU, članci 49. i 54.;

Direktiva (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o određenim aspektima prava društava (SL 2017., L 169, str. 46.; u daljnjem tekstu: Direktiva 2017/1132), članak 30.;

Jedanaesta direktiva Vijeća 89/666/EEZ od 21. prosinca 1989. o zahtjevima objavljivanja podataka u vezi s podružnicama koje su u nekoj državi članici otvorile određene vrste trgovačkih društava na koje se primjenjuje pravo druge države (SL 1989., L 395, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 3. i ispravak SL 2017., L 10, str. 10.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 89/666), članak 2.;

presuda Suda od 9. ožujka 1999., Centros, C-212/97, EU:C:1999:126 (u daljnjem tekstu: presuda Centros), t. 38.;

presuda Suda od 30. rujna 2003., Inspire Art, C-167/01, EU:C:2003:512 (u daljnjem tekstu: presuda Inspire Art), t. 69., 70., 106., 133., 135., 140.;

presuda Suda od 1. lipnja 2006., innoventif, C-453/04, EU:C:2006:361 (u daljnjem tekstu: presuda innoventif), t. 33. i sljedeće točke

Navedeni nacionalni propisi

Handelsgesetzbuch (Trgovački zakonik, u daljnjem tekstu: HGB) u verziji koja je na snazi od 1. studenoga 2008. (Zakon od 23. listopada 2008., BGBl. I, str. 2026.), članci 13.e i 13.g;

Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (Zakon o društvima s ograničenom odgovornošću, u daljnjem tekstu: GmbHG) u verziji koja je na snazi od 1. studenoga 2008. (Zakon od 23. listopada 2008., BGBl. I, str. 2026.), članci 6., 8., 10. i 82.;

Gesetz über das Zentralregister und das Erziehungsregister (Zakon o središnjem registru i registru odgojnih mjera, u daljnjem tekstu: BZRG) u verziji koja je na snazi od 29. srpnja 2017. (Zakon od 18. srpnja 2017., BGBl. I, str. 2732.), članci 41 i 53.

Kratki prikaz činjenica i postupka

- 1 Društvo All in One Star Ltd. (u daljnjem tekstu: All in One Star) jest privatna Company limited by shares upisana u trgovački registar 30. listopada 2013. pri Companies House za Englesku i Wales u Cardiffu s registriranim sjedištem u mjestu Great Bookham (Ujedinjena Kraljevina). To je društvo u ožujku 2014. Amtsgerichtu – Registergerichtu – Frankfurt am Main (Općinski i registarski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka) podnijelo prijavu za upis podružnice u trgovački registar. Registergericht (Registarski sud) obavijestio je društvo All in One Star da se prijava ne može izvršiti, među ostalim, iz sljedećih razloga: ne navodi se iznos temeljnog kapitala društva All in One Star, što je protivno odredbama članka 13.g stavka 3. HGB-a u vezi s člankom 10. stavkom 1. prvom rečenicom GmbHG-a. Osim toga, točno je da je *Director* i jedini dioničar društva All in One Star u prijavi potvrdio da nema okolnosti koja se može smatrati preprekom njegovu imenovanju na mjesto člana uprave društva u skladu s člankom 6. stavkom 2. drugom rečenicom točkom 2. i člankom 6. stavkom 2. drugom rečenicom točkom 3. trećom rečenicom GmbHG-a, ali nije naveo, protivno odredbama članka 13.g stavka 1. i članka 13.g stavka 2. druge rečenice HGB-a u vezi s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a, da ga se u tom pogledu obavijestilo i o njegovoj neograničenoj obvezi dostavljanja informacija sudu.
- 2 Oberlandesgericht (Visoki zemaljski sud, Njemačka) odbio je žalbu društva All in One Star protiv prigovorâ Registergerichta (Registarski sud). Društvo All in One Star protiv te je odluke podnijelo žalbu sudu koji je uputio zahtjev.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Prvo prethodno pitanje

- 3 Postavlja se pitanje je li u skladu s člankom 30. Direktive 2017/1132 da se društvu All in One Star nalaže obveza da u skladu s relevantnim njemačkim propisima prilikom prijave podružnice navede iznos svojeg temeljnog kapitala ili usporedive neto sadašnje vrijednosti.
- 4 To što je Direktiva 2017/1132 stupila na snagu tek 20. srpnja 2017. i stoga tek tijekom žalbenog postupka ne protivi se njezinoj primjeni na prijavu podružnice društva All in One Star jer sud koji je uputio zahtjev treba u okviru žalbenog postupka primjenjivati pravo koje je na snazi u trenutku kada donosi odluku.
- 5 Članak 30. Direktive 2017/1132 sadržava popis dokumenata i podataka čije se objavljivanje u skladu s pravom države članice može zahtijevati od podružnica trgovačkih društava iz drugih država članica. Navođenje iznosa temeljnog kapitala ili usporedive neto sadašnje vrijednosti u njezinu se članku 30. izričito ne spominje ni među informacijama iz stavka 1. čije je objavljivanje obavezno, ni među informacijama iz stavka 2. čije je objavljivanje fakultativno. Stoga bi u skladu s Direktivom državi članici moglo biti zabranjeno da u svrhu prijavljivanja podružnice zahtijeva navođenje iznosa temeljnog kapitala društva.
- 6 U prilog takvom tumačenju iz kojeg proizlazi da je riječ o zabrani ide to što je Sud u presudi Inspire Art (t. 69., 70.) u pogledu članka 2. Direktive 89/666, odredbi koja sadržajem odgovara članku 30. Direktive 2017/1132 i koja mu je prethodila, odlučio da je popis informacija iz te odredbe namijenjenih objavljivanju konačan i da države članice ne mogu predviđati druge informacije namijenjene objavljivanju osim onih iz Direktive 89/666. Stoga bi ta sudska praksa trebala vrijediti i za odredbe članka 30. Direktive 2017/1132 koje su sadržajno nepromijenjene.
- 7 Osim toga, Direktivom 2017/1132 izričito se propisuje objavljivanje neto sadašnje vrijednosti što se tiče samog društva (članak 14. točka (e)) i što se tiče prijave podružnica društava iz trećih država (članak 37. točka (e)). Iz toga se može zaključiti da se u slučaju podružnica društava iz države članice svjesno odustalo od nalaganja obveze navođenja neto sadašnje vrijednosti.
- 8 Uvodna izjava 18. Direktive 2017/1132 također ide u prilog tomu da se za podružnice iz država članica u Direktivi svjesno ne predviđa čak ni fakultativna obveza navođenja kapitala društva jer se ta informacija u Europskoj uniji može dobiti podnošenjem upita registru trgovačkog društva u državi članici.
- 9 Međutim, sud koji je uputio zahtjev je s obzirom na presudu innoventif (t. 33. i sljedeće točke) sklon smatrati da je zahtjev za objavljivanje temeljnog kapitala ili usporedive neto sadašnje vrijednosti u skladu s Direktivom ako je taj podatak sastavni dio akta o osnivanju trgovačkog društva, čije se potpuno objavljivanje

može zahtijevati u skladu s člankom 30. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2017/1132.

- 10 Iz presude innoventif može se zaključiti da je u skladu s Direktivom 89/666, odnosno s odredbama Direktive 2017/1132 koje su slijedile nakon nje, zahtijevati objavljivanje podatka ili dokumenata koje je, iako ga se izričito ne navodi na popisu informacija namijenjenih objavljivanju iz te direktive, sastavni dio nekog od tih podataka ili dokumenata, to jest akta o osnivanju trgovačkog društva koji se navodi na popisu fakultativnih informacija namijenjenih objavljivanju te se stoga potpunim objavljivanjem tog akta nužno mora objaviti i taj podatak ili dokument.

Drugo prethodno pitanje

- 11 Što se tiče drugog prigovora Registergerichta (Registarski sud) koji se odnosi na nepostojanje izjave direktora društva All in One Star da ga se obavijestilo u skladu s člankom 13.g stavkom 1. i člankom 13.g stavkom 2. drugom rečenicom HGB-a u vezi s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a, najprije se postavlja pitanje jesu li odredbe Direktive 2017/1132 o obveznom objavljivanju u slučaju prijavljivanja podružnica (pitanje 2.a) primjenjive na taj podatak. U slučaju da nisu, postavlja se pitanje povređuje li se zahtijevanjem takve izjave sloboda poslovnog nastana iz članaka 49. i 54. UFEU-a (pitanje 2.b).

Pitanje 2.a

- 12 Budući da je direktor društva All in One Star u prijavi podružnice naveo samo da za njegovo imenovanje nema osobnih prepreka koje se navode u članku 8. stavku 3. prvoj rečenici u vezi s člankom 6. stavkom 2. drugom rečenicom točkom 2. i člankom 6. stavkom 2. drugom rečenicom točkom 3. trećom rečenicom GmbHG-a, ali nije naveo da ga se također u skladu s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a obavijestilo o njegovoj neograničenoj obvezi dostavljanja informacija sudu, prijava nije u skladu sa zahtjevima članka 13.g stavka 2. druge rečenice HGB-a u vezi s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a.
- 13 Postavlja se pitanje protivi li se članku 30. Direktive 2017/1132 obveza propisana njemačkim nacionalnim pravom o podnošenju izjave o obaviještenosti. To ovisi o tome je li izjava koja se odnosi na podatke o prikladnosti osobe direktora društva uopće obuhvaćena područjem primjene Direktive 2017/1132.
- 14 Kad je njemački zakonodavac u njemačko nacionalno pravo uveo obvezu podnošenja izjave o obaviještenosti, pretpostavio je da područje primjene Direktive 89/666 koja je tada bila na snazi neće obuhvaćati taj propis jer ta direktiva ne sadržava odredbe o prikladnosti osobe koja zastupa društvo te se u njoj predviđa samo obvezno objavljivanje u pogledu imenovanja, razrješenja dužnosti i podataka o osobama koje zastupaju društvo.
- 15 Međutim, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, u pogledu izuzimanja podataka o prikladnosti osobe direktora iz područja primjene Direktive 89/666,

odnosno Direktive 2017/1132 koja je sada na snazi, ne može se isključiti sumnja s obzirom na njezinu iscrpnost.

- 16 Ni Direktiva 89/666 ni Direktiva 2017/1132 ne sadržavaju izričitu iznimku što se tiče podataka o prikladnosti osoba koje zastupaju trgovačko društvo. Naprotiv, u skladu s člankom 1. Direktive 2017/1132 predmet te direktive općenito obuhvaća „zahtjev[e] u vezi s objavljivanjem podataka u vezi s podružnicama koje su u nekoj državi članici otvorile određene vrste trgovačkih društava uređene pravom druge države”. Usto se u uvodnoj izjavi 22. Direktive 2017/1132 (kao i prije toga u uvodnim izjavama Direktive 89/666) pojašnjava da ta direktiva ni na koji način ne utječe na zahtjeve u vezi s objavljivanjem podataka za podružnice na temelju drugih odredaba, na primjer odredaba zakona u području zapošljavanja o pravima radnika na pristup informacijama te poreznih zakona, ili u statističke svrhe. Suprotno tomu, iz uvodnih izjava ne proizlazi odgovarajuće pojašnjenje u pogledu podataka o prikladnosti osoba koje zastupaju trgovačko društvo. Osim toga, njihovu se izuzimanju iz područja primjene Direktive protivi to što Direktiva svakako sadržava i odredbe o objavljivanju osobnih podataka, s obzirom na to da se u skladu s člankom 30. stavkom 1. točkom (e) Direktive 2017/1132 (odnosno člankom 2. stavkom 1. točkom (e) Direktive 89/666) moraju objaviti podaci o imenovanju, razrješenju dužnosti i podaci o osobama koje u podružnicama zastupaju trgovačko društvo iz drugih država članica. S obzirom na to, upitna je pretpostavka da svi drugi osobni podaci, osobito oni o prikladnosti osobe direktora, od samog početka ne bi trebali biti obuhvaćeni područjem primjene Direktive.
- 17 Kada bi obveza podnošenja izjave u skladu s člankom 13.g stavkom 2. drugom rečenicom u vezi s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a bila obuhvaćena područjem primjene Direktive 2017/1132, ta bi obveza bila protivna Direktivi. Naime, obveza podnošenja takve izjave ne ubraja se među dopuštene informacije namijenjene objavljivanju iz članka 30. te direktive, niti se može, za razliku od temeljnog kapitala trgovačkog društva, obuhvatiti nekom od dopuštenih informacija namijenjenih objavljivanju koje se navode u Direktivi. Budući da je u skladu s presudom Inspire Art popis informacija namijenjenih objavljivanju koji se navodi u Direktivi konačan, Direktivi se protivi zahtijevanje takve izjave. U skladu s presudom Inspire Art (t. 106.), opravdavanje te povrede odredbi o objavljivanju iz Direktive ne dolazi u obzir. Stoga Registergericht (Registarski sud) ne bi trebao odbiti registraciju društva All in One Star iz tog razloga.

Pitanje 2.b

- 18 Ako obveza podnošenja izjave u skladu s člankom 13.g stavkom 2. drugom rečenicom u vezi s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a nije obuhvaćena područjem primjene Direktive 2017/1132, postavlja se pitanje u pogledu njezine usklađenosti s europskim primarnim pravom, konkretno, slobode poslovnog nastana u skladu s člancima 49. i 54. UFEU-a.

- 19 Obveza podnošenja izjave predstavlja ograničavanje slobode poslovnog nastana zajamčene u člancima 49. i 54. UFEU-a jer bez te izjave nije moguć upis u trgovački registar, za upis se time određuju dodatni uvjeti te se upis barem potencijalno otežava.
- 20 Prema sudskoj praksi Suda (vidjeti na primjer presudu Inspire Art, t. 133.) nacionalne mjere koje mogu ometati ili koje čine manje privlačnim ostvarivanje temeljnih sloboda zajamčenih UFEU-om opravdane su pod četirima strogim uvjetima: moraju se primjenjivati na nediskriminirajući način, biti opravdane važnim razlozima u općem interesu te prikladne za ostvarenje cilja kojem teže i ne smiju ići dalje od onoga što je potrebno za ostvarenje tog cilja.
- 21 Sud koji je uputio zahtjev smatra da postoje dvojbe o tome jesu li ti uvjeti ispunjeni u slučaju sporne izjave o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja se u skladu s člankom 13.g stavcima 1. i 2. HGB-a u vezi s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a zahtijeva od direktora trgovačkih društava sa sjedištem u državi članici.
- 22 Točno je da se članak 13.g stavci 1. i 2. HGB-a u vezi s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a primjenjuju na nediskriminirajući način, s obzirom na to da su direktori rezidentnih trgovačkih društava također obvezni podnijeti takvu izjavu (članak 8. stavak 3. GmbHG-a). Odredba također služi važnim razlozima u općem interesu, naime zaštiti vjeronika i zaštiti pravednosti trgovinskih transakcija od osoba koje nisu prikladne za zastupanje trgovačkog društva s obzirom na to da se Registergerichtu (Registarski sud) postupak prijave i provjere olakšava podnošenjem izjave tako da vlastito istraživanje o eventualnim preprekama za imenovanje koje taj sud inače mora provesti nije potrebno.
- 23 Međutim, moguće je da odredba ide dalje od onoga što je potrebno za ostvarenje navedenih ciljeva jer se njome direktorima inozemnog trgovačkog društva pod prijetnjom kaznene sankcije (članak 82. stavak 1. točka 5. GmbHG-a) nalaže obveza podnošenja izjave. U tom pogledu valja uzeti u obzir to da se odredbe članka 13.g stavka 2. druge rečenice i članka 13.e stavka 3. druge rečenice HGB-a također odnose na sva inozemna trgovačka društva koja su osnovana u inozemstvu i koja imaju strano rukovodstvo te se ondje nalazi njihovo stvarno, glavno mjesto poslovanja. Ne može se pretpostaviti da je ta skupina detaljno upoznata s tuzemnom pravnom situacijom u pogledu prepreka za imenovanje direktora rezidentnih trgovačkih društava, tako da inozemni direktori upoznati s pravom države u kojoj se otvara podružnica mogu samo otežano podnijeti istinitu izjavu. Usto inozemni direktor u pojedinom slučaju treba provjeriti mogu li okolnosti koje u skladu s tamošnjim pravnim poretkom ne predstavljaju prepreku njegovu imenovanju na mjesto direktora ipak dovesti do zabrane imenovanja u skladu s njemačkim pravom. Stoga je i njemački zakonodavac prilikom prenošenja Direktive 89/666 1992. i 1993. još smatrao da odredba članka 8. stavka 3. GmbHG-a nije primjerena za direktore inozemnih trgovačkih društava i zato tada svjesno nije proširio tu obvezu podnošenja izjave na inozemna trgovačka društva.

- 24 Osim toga, osobito se presuda Centros (t. 38.) protivi opravdavanju sporne nacionalne odredbe. Naime, obvezom podnošenja izjave u skladu s člankom 8. stavkom 3. GmbHG-a u ovom se slučaju samo preventivno želi osigurati da se osnivanjem podružnice ne zaobilaze tuzemne prepreke za imenovanje i da osobe koje nisu prikladne za pravilno izvršavanje poslovnih interesa ne zastupaju trgovačko društvo u tuzemstvu. Stoga ona služi (samo) kao preventivna mjera za sprečavanje mogućih zlouporaba slobode poslovnog nastana i prijevara koje čine osobe koje u skladu s nacionalnim pravom nisu prikladne za zastupanje trgovačkog društva. Međutim, u skladu s presudom Centros, time se ne može opravdati odbijanje upisa prijavljene podružnice.

RADNI DOKUMENT